

Ekspertansvar

Af Carsten R. Kjaer

Nå, så blev de alligevel dømt! Ja, jeg tænker på de seks italienske seismologer samt en embedsmand, der i 2009 forsømte at advare befolkningen i byen L'Aquila mod et forestående jordskælv. De formastelige udgjorde et ekspertpanel, der skulle vurdere risikoen for et ødelæggende jordskælv i regionen. Men de var åbenbart mere optaget af at undgå panik end at kommunikere den reelle risiko, hvis man skal tro den anklage, de nu er dømt på. Derfor var befolkningen i området uforberedt, da jordskælvet kom, og mere end 300 mennesker blev dræbt.

Så nu skal de ansvarlige eksperter seks år i brummen, medmindre de da vinder appelsagen.



Tegning: Ebbe Sloth Andersen

Nu kan man jo have den fordom, at det italienske samfund i almindelighed er styret af forbryderorganisationer, og så kan man jo se udfaldet af dommen som et resultat heraf og forarges herover.

Men retfærdigvis skal det siges, at eksperterne ikke blev dømt for ikke at kunne forudsige jordskælvet. Forbrydelsen bestod i på et falsk grundlag at berolige befolkningen. Så en tænkt retssag i Danmark er måske alligevel ikke så langt ude, når man tager i betragtning, at det også på vore breddegrader er en yndet beskæftigelse at lede efter ansvarlige, når et eller andet går galt, og da vi generelt anser naturkatastrofer for uacceptable.

Lurende katastrofer

Faren for et altomfattende jordskælv i Danmark er heldigvis minimal, så derfor vil en tilsvarende retssag i Danmark højst komme til at handle om, at moster Odas kongelige porcelæn blev smadret af en jordrustelse, som eksperterne ikke havde advaret hende om.

Et mere relevant trusselsscenarie er storm og skybrud, som jo optager medierne i en grad, så den samlede journaliststand udkommanderes til udsatte steder, hver gang et varsel udsendes. Hvad nu, hvis en virkelig dræbende begivenhed rammer os, uden at vi er blevet behørigt varslet – vil den mediegenererede folkestemning i så fald kræve dom

over de udelige eksperter? Tja, det ved man jo aldrig! Men heldigvis har vi ikke italienske tilstande i vores juridiske system, så eksperterne kan ikke gøres personligt ansvarlige (medmindre de da har misset varslet på grund af fuldkab eller anden grov tjenesteforsømmelse). I jagten på skyldige vil aben i yderste konsekvens havne hos den ansvarlige minister, som må gå af. Og det kan i princippet generere et ministerønske om at varsle i tide og utide for at dække sig ind. Så at mestre varslingskunst på et ædrueligt, naturvidenskabeligt grundlag er en hårfin balancegang.

I fængsel med hele bundtet

Men lad os nu bare forestille os, at vi indførte et princip om personligt ansvar for eksperter, der forsømmer at advare befolkningen mod lurende katastrofer. Det kunne man sikkert sagtens praktisere i Danmark, uden at nogen naturvidenskabsfolk af den grund ville komme i problemer. Til gengæld kunne vi så gå i gang med at sætte de økonomiske eksperter i fængsel fra en ende af! Der findes jo både økonomiske vismænd og hvad ved jeg, som har fri taletid i medierne, hvor de dagligt udbreder deres analyser af, hvordan det vil gå med økonomien. Ikke desto mindre forsømte stort set hele banden at advare os mod, at verdensøkonomien i store træk ville bryde sammen i sommeren 2008. Og det med følger af død og ødelæggelse, der langt har overgået hvad det italienske jordskælv præsterede.